Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet
Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb
Telefon: +385 (0)1 2393 777
E-mail: dekanat@agr.hr
Web: www.agr.unizg.hr

Osnove prostornog planiranja (185440)

Nositelj kolegija

izv. prof. dr. sc. Aleksandar Lukić

Opis kolegija

Prostorno planiranje je interdisciplinarna djelatnost kojom se nastoji potaknuti uravnotežen i dugoročno održiv razvoj prostora, temeljen na vrednovanju i zaštiti prirodnih i društvenih resursa. Prostorno planiranje je objekt istraživanja i poučavanja niza znanstvenih disciplina koje se bave prostorom. Studenti će se upoznati s razvojem suvremene misli o prostornom i regionalnom planiranju u svijetu i Hrvatskoj te s teorijskim osnovama regionalnog i prostornog planiranja. Usvajanjem znanja o osnovnim pristupima i analitičkim metodama u procesu planiranja, osposobit će se za sudjelovanje u interdisciplinarnim timovima za poslove izrade dokumenata sustava prostornog uređenja. Znanje stečeno na predavanjima bit će primijenjeno u samostalnoj izradi seminarskog rada.

ECTS: **5.00**

Sati nastave: 60
Predavanja: 30
Seminar: 30

Ocjenjivanje

Dovoljan (2):
Dobar (3):
Vrlo dobar (4):
Izvrstan (5):

Uvjeti za dobivanje potpisa

Prisustvovanje predavanjima i seminarima je obavezno. Uvjeti za dobivanje potpisa i pristupanje ispitu su redovno pohađanje predavanja i vježbi te izrada i prezentacija seminara.

Vrsta kolegija

- Prijediplomski studij / Krajobrazna arhitektura (Obvezni kolegij, 4. semestar, 2. godina)

Opće kompetencije

Predmet osposobljava za razumijevanje osnovnih znanja o: a) razvoju teorije i prakse prostornog planiranja u svijetu i Hrvatskoj, b) procesu planiranja prostora na različitim razinama, c) izabranim metodama analize prostora u procesu planiranja. Studenti dobivaju neophodna teorijska i praktična znanja osnovnih pojmova i zakonskog okvira prostornog planiranja važnih za razumijevanje i primjenu u analizi i sintezi krajobraznih vrijednosti.

Developed by Superfluo d.o.o. • www.superfluo.hr

Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet
Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb
Telefon: +385 (0)1 2393 777
E-mail: dekanat@agr.hr
Web: www.agr.unizg.hr

Oblici nastave

- Predavanja
- Provjere znanja
- Konzultacije
- Seminari

Ishodi učenja i način provjere

Ishod učenja	Način provjere
IU1 – objasniti osnovne pojmove i koncepte prostornog planiranja; IU2 – prepoznati posebnosti i protumačiti uzročno-posljedičnu povezanost različitih prostornih razina u planiranju; IU3 – razumjeti primjenu analitičkih instrumenata u planiranju (sustav središnjih naselja, regionalizacija, tipologija); IU4 – razvijati kritičko mišljenje prema različitim ulogama planera u procesu planiranja; IU5 - razviti komunikaciju i suradnju sa stručnjacima srodnih područja u okviru izrade prostornih planova i prepoznati korisnost timskog i interdisciplinarnog rada; IU6 – upotrebljavati stručnu terminologiju povezanu s prostornim planiranjem; IU7 - poznavati temelje i osnovne zakonitosti razvoja i djelovanja u području prostornog planiranja.	

Polaganje ispita

Elementi praćenja	Maksimalno bodova ili udio u ocjeni	Bodovna skala ocjena	Ocjena	Broj sati izravne nastave	Ukupni broj sati rada prosječnog studenta	ECTS bodovi
Pismeni ispit	40%	0-60 61-70 71-80 81-90 91-100	Nedovoljan (1) Dovoljan (2) Dobar (3) Vrlo dobar (4) Izvrstan (5)	30		2

Elementi praćenja	Maksimalno bodova ili udio u ocjeni	Bodovna skala ocjena	Ocjena	Broj sati izravne nastave	Ukupni broj sati rada prosječnog studenta	ECTS bodovi
Usmeni ispit	40%	nedovoljan (1) dovoljan (2) dobar (3) vrlo dobar (4) izvrstan (5)	Nedovoljan (1) Dovoljan (2) Dobar (3) Vrlo dobar (4) Izvrstan (5)	30		2

Elementi praćenja	Maksimalno bodova ili udio u ocjeni	Bodovna skala ocjena	Ocjena	Broj sati izravne nastave	Ukupni broj sati rada prosječnog studenta	ECTS bodovi
Seminarski rad	20%	nedovoljan (1) dovoljan (2) dobar (3) vrlo dobar (4) izvrstan (5)	Nedovoljan (1) Dovoljan (2) Dobar (3) Vrlo dobar (4) Izvrstan (5)	30		2

Developed by Superfluo d.o.o. • www.superfluo.hr

Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet
Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb
Telefon: +385 (0)1 2393 777
E-mail: dekanat@agr.hr
Web: www.agr.unizg.hr

Elementi praćenja	Opis	Rok	Nadoknada
Pismeni ispit	Pitanja objektivnog tipa (zaokruživanje, povezivanje linijom, nadopunjavanje) te otvorenog tipa (nabrojite i opišite, definirajte, vrednujte, usporedite i sl.). Prepisivanje je zabranjeno	U ispitnom roku.	
Usmeni ispit	Usmeni dio ispita održava se nakon pozitivno riješenog pismenog dijela ispita. Ispitu se obavezno pristupa u zakazano vrijeme. Ispitno gradivo je obuhvaćeno obveznom ispitnom literaturom, te materijalima i prezentacijama.	U ispitnom roku.	
Seminarski rad	Student samostalno izrađuje prezentaciju prema temi dogovorenoj s nastavnikom. Korištenje tuđeg rješenja je zabranjeno.	Studenti koji nisu pravovremeno obavili prezentaciju gube mogućnost upisa ocjene na temelju kontinuiranog praćenja. Iznimno se i samo u posebno opravdanim slučajevima prihvaća naknadno predana prezentacija. Javiti se nastavniku prije završetka nastave na seminarima.	

Developed by Superfluo d.o.o. • www.superfluo.hr

Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet
Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb
Telefon: +385 (0)1 2393 777
E-mail: dekanat@agr.hr
Web: www.agr.unizg.hr

Tjedni plan nastave

1. 1. UVODNO PREDAVANJE. Temeljni pojmovi. Prostor kao razvojni resurs. Regionalno i prostorno planiranje – pojam, potreba, smisao i ciljevi. Interdisciplinarnost u regionalnom i prostornom planiranju.
2. 2. POJAVA I RAZVOJ PROSTORNOG PLANIRANJA. Urbanizacija i industrijalizacija kao pokretači institucionalizacije planiranja. Pioniri i vizionari prostornog planiranja do polovice 20. stoljeća.
3. 3. RAZVOJ REGIONALNOG PLANIRANJA. Pojava i razvoj regionalnog planiranja. Evolucija teorija i paradigmi regionalnog razvoja i planiranja: klasične teorije (npr. polarizirani razvoj, centar-periferija…) i nove paradigme (npr. policentričnost, teritorijalna kohezija…).
4. 4. EUROPSKA, NADNACIONALNA RAZINA PLANIRANJA - REGIONALNO I PROSTORNO PLANIRANJE U EUROPSKOJ UNIJI I. Pojam, faze razvoja, programi ESDP I ESPON.
5. 5. EUROPSKA, NADNACIONALNA RAZINA PLANIRANJA - REGIONALNO I PROSTORNO PLANIRANJE U EUROPSKOJ UNIJI II. Teritorijalna kohezija i strateško prostorno planiranje. Program LEADER.
6. 6. NACIONALNA RAZINA PLANIRANJA - RAZVOJ REGIONALNOG I PROSTORNOG PLANIRANJA U HRVATSKOJ. Pojava i razvoj prostornog i regionalnog planiranja u Hrvatskoj.
7. 7. NACIONALNA RAZINA PLANIRANJA - SUSTAV PLANIRANJA PROSTORA U HRVATSKOJ. Suvremena zakonska osnova planiranja prostora u Hrvatskoj: prostorno planiranje, regionalni razvoj, zaštita okoliša, ruralni razvoj. Vrste i hijerarhija planova. Vertikalna i horizontalna integracija planova.
8. 8. REGIONALNA I LOKALNA RAZINA PLANIRANJA - ZAGREB U DOKUMENTIMA REGIONALNOG I PROSTORNOG PLANIRANJA. Faze historijsko-geografskog razvoja Zagreba kroz dokumente prostornog i regionalnog planiranja (1850-2011). Prve regulatorne osnove. Planiranje u prvoj polovici 20. stoljeća. Razdoblje socijalističkog planiranja. Tranzicijsko razdoblje i suvremeni planerski dokumenti (Prostorni plan, Generalni urbanistički plan, Zagreb Plan, UAZ).
9. 9. FAZE U PROCESU PLANIRANJA (analiza, planiranje, implementacija, evaluacija). Prepoznavanje resursa i postavljanje ciljeva planiranja. Analiza postojećeg stanja. Načini ostvarivanja planiranih ishoda. Implementacija i vrednovanje.
10. 10. SUSTAV SREDIŠNJIH NASELJA. Teorija središnjih naselja u svjetlu euklidskog i relacijskog koncepta geografije. Postupak određivanja stupnja centraliteta. Analize sustava središnjih naselja. Sustav središnjih naselja Hrvatske.
11. 11. REGIJE I REGIONALIZACIJA U PROSTORNOM PLANIRANJU. Pojam regije u regionalnom i prostornom planiranju. Provedba regionalizacije. Regionalne analize.
12. 12. TIPOLOGIJE U REGIONALNOM I PROSTORNOM PLANIRANJU. Svrha izrade tipologija. Agregativni i disagregativni pristupi u tipologizaciji prostora. Faktorska i klaster analiza u izradi prostornih tipologija. Prednosti i nedostaci tipologije kao istraživačke i planerske metode.
13. 13. TEORIJE REGIONALNOG I PROSTORNOG PLANIRANJA I. Sistemske i racionalne teorije. Marksističke i kritičke teorije. Neoliberalne teorije. Pragmatične teorije. Kolaborativne i participativne teorije. Ciljevi planiranje te uloge i zadaci planera.
14. 14. PRAKSE PROSTORNOG PLANIRANJA I – Integralni urbani prometni sustavi
15. 15. PRAKSE PROSTORNOG PLANIRANJA II – Modeli revitalizacije povijesnih gradskih jezgri

Developed by Superfluo d.o.o. • www.superfluo.hr

Sveučilište u Zagrebu Agronomski fakultet
Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb
Telefon: +385 (0)1 2393 777
E-mail: dekanat@agr.hr
Web: www.agr.unizg.hr

Obvezna literatura

1. Hall, P. and Tewdwr-Jones, M. 2010: Urban and Regional Planning (5. izdanje), Routledge, London (odabrana poglavlja)
2. Dühr, S., Colomb, C. I Nadin, V. 2010. European Spatial Planning and Territorial Cooperation, Routledge, Oxon (odabrana poglavlja)
3. Lukić, A. 2012: Mozaik izvan grada – tipologija ruralnih i urbaniziranih naselja Hrvatske, Meridijani, Samobor (odabrana poglavlja)
4. Vresk, M., 1990: Grad u regionalnom i urbanom planiranju, Školska knjiga, Zagreb (odabrana poglavlja)
5. Marinović-Uzelac, A. 2001: Prostorno planiranje, Dom i svijet, Zagreb (odabrana poglavlja)

Preporučena literatura

1. Allmendinger, P., 2009: Planning Theory, Palgrave Macmillan, Basingstoke (odabrana poglavlja)
2. Izabrana planska dokumentacija Relevantni članci iz domaćih i stranih znanstvenih i stručnih časopisa

Sličan kolegij na srodnim sveučilištima

- Osnove regionalnog i prostornog planiranja, Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek
- Osnove prostornog planiranja i zakonodavstva, Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet
- Geoaspekti regionalizacije i prostornog planiranja, Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju
- Osnove prostornog planiranja, Univerzitet u Beogradu, Geografski fakultet
- Uvod v prostorsko načrtovanje, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta

Developed by Superfluo d.o.o. • www.superfluo.hr